

Dolenjske Novice.

Izbajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Pôselski red se mora spremeniti.

Kmetovalec potrebuje poslov. Potrebujejo jih tudi gospodarji ali gospodinje drugih stanov; nam je posebna briga za kmetiške ali gospodarske posle, za to hočemo o teli kaj spregovoriti.

Srečen je dandanes pač tisti kmetovalec, kateri ima toliko lastnih, pridnih, ubogljivih, treznih, odraščanih, za vsako delo sposobnih otrok, kolikor zahteva njegovo gospodarstvo delavcev, oziroma poslov. Takega gospodarja premoženje se ne ohrani samo pri sicer pravih gospodarskih razmerah, ampak se še množi. Ali takih kmetovalcev je pač le malo, in kar jih je, se štejejo skoraj brez izjeme v razred najmanjših posestnikov, navadnih kmetov, da večinoma še celo le v razred takozvanih kmetičev. Večji posestniki, osobito pa veleposestniki (grajščake je leto 1848. odpravilo, za to naj bi se ta izraz vže enkrat opustil) morajo za svoja gospodarska opravila pôsle in delalce najemati. Pôsli in delavci pa stanejo danes vže toliko, da se morajo njih gospodarji

skorej zgolj le za nje ubijati. Koliko je lepih, velikih z razumom in velikim trdom vodjenih kmetiških gospodarstev, o kate ih bi moral skorej sleherni soditi, da gospodarjem velike dohodke donašajo, da si premoženje množe; pa temu vendar le ni tako. Prašajmo dotične gospodarje, kako jim gré? Odgovorili nam bodo največkrat: tako, da komaj shajamo, vse gre za pôsle, delavce in pa — davke. O pôslih sledi pa še nadaljno tannanje, katero se navadno končuje s tem, da gospodar reče: o, da bi le s pôsli človek ne imel opravka, to je največji križ in težava pri gospodarstvu! In res je temu tako. Koliko preglavice, koliko skrbi, koliko jeze provzročujejo dandanašnji, reči se more, brezvestni pôsli kmetiškim gospodarjem, posebno še hlapci. Le pogledjmo si jih nekoliko.

O božiču se pride ponujati skorej sleherni dan kak pôsel, posebno hlapec. V zimskem času, dokler ni skorej družega dela, kakor drva napravljati, živino krmiti, gnoj razvaževati, v gorki fišterni sedeti ter jesti, piti, največ pa spati, ti je pohleven, delaven. Ko se pa spomlad približa,

PODLISTEK.

Oče Daniel Sorûr Farim Den.

(Njegovo življenje popisal H. P.)

(Dalje.)

Kako se je Farimu potem godilo, pripoveduje sam natanko, tukaj bom povedal na kratko, kar je bolj imenitnega.

Na drugem bregu, tako pravi Farim, zagledam mater uklenjeno in sestri z drugimi sužnji. Tudi mati me zagleda zvezanega. O kako žalosten pogled! Mati in sestre so sužnje enega gospodarja, jaz suženj drugega gospodarja. Kako težka ločitev! Kaka bridkost! Nikdar bi ne bil mogel vrjeti, da je mogoče toliko trpeti na svetu, da nisem sam poskusil vsega, kar pripovedujem.

Po trudapolnem potu smo bili zvečer še tešči in spali smo na trdem kamenji. Možje so imeli roke tako trdo zvezane na hrbtu, da so bile vrvi krvave, in mnogim so že takrat členke polomili, ko so jih zvezavali. Boga kličem na pričo, ki je

slušal naš jok in stok! Žene so zdihovale, otroci jokali, in tarnali so vsi odraščeni v oni strašni noči. Temna je bila noč in mřzla in gosti oblaki so se podili po nebu, zato smo še bolj trpeli in še bolj jokali. O moj Bog, kako strašna je sužnost!

Tudi drugi dan smo hodili brez jedi in pijače. Gospodarji so si sužnje delili in tako je vzel jeden mater, drugi sestri, mene pa tretji. Nismo mogli upati, da bi se še kdaj videli. Prosili smo, jokali in zdihovali — pomagalo ni nič.

Gnali so nas mimo domače vasi, bila je kup pepela. Tudi domačo kočjo smo videli goreti. Vsi jetniki so morali pokazati, kam so bili zakopali žito, sicer bi jih bili postrelili ali sežgali.

Prišla je noč, huda strašna noč in ž njo so prišle za nas nove muke, novo trpljenje. K sreči sta bila prijatelja gospodar moje matere in moj, in ker smo nekaj časa počivali, sva bila vsaj toliko časa z materjo skupaj. Tudi jesti so nam dali in sicer vsakemu pest žita, to je bilo vse.

in ž njo obilo dela na polji in v vinogradu itd. takrat mu prične postajati hrana preslaba, delo pretežavno. Nič se mu ne smé reči, kajti precej ima na jeziku, ker komaj prilike pričakuje, da se odreže: dajte mi zaslužek in bukvice pa grem. Pa ako se takemu brezvestnežu tudi ne dá čisto nikak povod k odpovedi, odpove se v najsilnejšem delu vse jedno, vzrok izvije iz trte, posebno ako ima ves zaslužek izplačan. Da, še celo večji ali manjši del zaslužka in službeno knjižico pusti gospodarju in — noč ga vzame k železnici, cesti, ceglarnici, sploh k večemu poletnemu zaslužku, ne zmenivši se za gospodarja in nastalo mu veliko nepriliko ter škodo čisto in golo zaradi nič. Res je, dotični gospodar gré lahko k svojemu županu pritožiti se zaradi tega in od njega tudi lahko zahteva, da mu ubeglega hlapca potom c. kr. okrajnega glavarstva z orožniki (žandarji) nazaj pripravi. Ali kaj pomaga to? Orožnik privéde brezvestneža (ako ga dobi), praša gospodarja, je li pravi? in kakor hitro dobi odgovor da, reče dobro, tukaj ga imate, jaz sem svojo dolžnost storil. Orožnik se obrne ter odide, za njim se obrne pa tudi pobegli hlapec in tudi odide. Drugi hlapci, videvši, da se jednemu ni zgodilo nič žalega, storé isto, noč jih vzame kar po dva po tri h kratu, in — hajdi s trebuchom za večjim kruhom.

To je za gospodarje pač vže neznosno, in več kakor potrebno je, da se takemu brezvestnemu pobeganju v okom pride. V okom prišlo bi se pa temu jedino le s predručenjem pôselškega reda.

Osobito §§ 19. in pa 32. bi se morala predrugačiti. Na mesece, bi se ne smela nikdar mezda (lon) kmetiških pôslov zgovarjati, ampak

le za celo leto skupaj. Pobegle (§ 32) bi moralo pa tudi c. kr. glavarstvo, ne le po orožnikih nazaj k gospodarju privésti, ampak jih tudi, ako od gospodarja zopet pobegnejo, pošteno kaznovati. Tako bi zadobili pôsli vsaj kaj strahu pred pobegom, brez tega ga pa nič nimajo, in se le posmehujejo vsemu prizadevanju, v stisko prišlega gospodarja. Naš pôselški red je sploh jako pomanjkljiv, jako nedostaten, in skrajni čas je vže, da se spremeni, zboljša. Za to zboljšanje skrbeli naj bi naši deželni poslanci. Osobito tisti naj bi se tega dela lotili, katere lastna skušnja uči, kaka težava, kak križ da je dandanašnji z brezvestnimi pôsli. Tega dela lotili naj bi se pa kmalu, da precej, sicer utegne biti prepozno, in to osobito za Dolenjsko, kjer se bode skozi dve leti gradila železnica. Ako se pôselški red ne spremeni strogo, utegnemo za časa gradjenja železnice doživeti, da bodo vsi kmetiški pôsli v poletnem času v — kitljah okolo hodili.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

V Ljubljani so bile dopolnilne volitve v mestni zastop. Delalo se je od dveh nasprotnih strank, konservativne „katoliškega političnega društva“ in pa liberalnega „slovenskega političnega društva“ s silo kakor še nikdar poprej. Zmagali so kandidatje „slovenskega političnega društva“, konservativci so ostali v manjšini. Kakor mi od strani vidimo, bi bilo pač potreba, da se v Ljubljani marsikaj spremeni; v belej Ljubljani ni vse tako belo, kakor bi bilo želeti. Gotovo pa je, da bode trpelo še nekaj let, preden se bomo „Slo-

Ujetih so nas imeli Arabci okoli 300 zamorcev, pa to se jim je zdelo premalo; zato so sklenili, da gredé še loviti. Zdaj je bil na vrsti zamorski rod Tuič in teh so naložili in prignali blizu 500. Med njimi je bila tudi neka mati z malim, ljubeznjivim dečkom. To revišče je tako kašljalo, da ni mogel nikdo spat. Njen gospodar se razsrdi in ukaže materi naj umori lastno dete. Ker ni mogel prisiliti matere, veli meni, naj peljem dete proč in vržem ob tla, da pogine. Nisem se mogel ustaviti, spolnil sem grozno povelje in se vrnil trepetajoč na vsem životu. Toda glej čudo! lastnim očem nismo vrjeli. Čez malo časa priteče deček k materi vesel in čisto zdrav. Še celo krvoločni gospodar je strmel, ko ga je videl. — Ostali smo na onem kraju skoraj en mesec, in vedno so hodili naši gospodarji loviti zamorce, slednjič pa so se le naveličali krvavega posla in odvedli so nas, velikansko množico sužnjev in živino.

Pot iz naše domovine do mesta El-Obeid, kamor so bili Arabci namenjeni, je dolga naj-

manj 30 dni. Vso to pot smo morali hoditi peš, trdo zvezani v dolge tramove.*) Noč in dan smo hodili uklenjeni v te jarme, neusmiljeni Arabci pa so jahali med nami konje, osle in kamele, so peli in zvižgali in nas bičali zdaj na desno, zdaj na levo. Kdor ni mogel za nami, so ga ustrelili ali pa pustili, da je od lakote umrl, če ga niso prej raztrgale zveri.

Materin gospodar Asemani je kazal, da sem mu všeč, in ker ga je tudi mati prosila, zamenjal je nekega drugega dečka za-me. Srečen sem bil, da sem bil zopet pri materi in tudi ona se je tolažila s tem, da je imela vsaj mene. Asemani me vpraša, kako mi je ime. Odgovorim mu: Farim-de-Den; on pa se začne na vse usta smejati in mi reče: „Odslej te bomo imenovali Sorûr,

*) Sužnje uklepajo tako-le: Postavijo jih v dolgo vrsto in jim denejo na vsako ramo tram (ranto), tramova trdno zvežajo in sužnji se ne morejo gauti v teh telégah. Kdor je velik mora biti vedno sklonjen, majhni pa na prstih; nihče ne more iti bolj počasi ali hitreje, kakor cela vrsta. Tako hoditi cele tedne po krajih, kjer se potov ni, to je strašno trpljenje.

venci“ v našem središču otresli onega liberalizma, kateremu so celo Dunajčani jeli kazati vrata. Jud ga je k nam zanesel — a vsi še nočejo tega spoznati.

V **državnem zboru** se kaže, da bodo imeli vendar le verni konservativci s Slovani večino. Radi tega so nemški liberalci precej poparjeni. Prej so si domišljevali, da ni mogoče, da bi kedo drugi vladal v Avstriji kakor oni; sedaj vidijo, da jim bode skorej spodletelo. Upajmo, da se bodo še nekateri zmernejši poslanci pridružili desnici — potem se bode dalo kaj doseči, doslej je večina res jako majhna.

V **gosposki zbornici** je predlagal grof Falkenhajn adreso (odgovor) na cesarjev govor, s katerim se je odprl državni zbor. Od početka so imeli liberalni člani gosposke zbornice nekatere pomisleke, češ da adresa povdarja preveč verske in narodne reči; ali pozneje so se vdali in tako bodo obravnavali vsi eno adreso.

Zbornici poslancev je predložila vlada jako veliko predlogov — še več pa posamezni poslanci. Tako bodo imeli naši poslanci dela čez glavo.

Kaj je novega po širokem svetu?

Bismarck, stari lisjak, kandiduje za nemški državni zbor. Prvič ni dobil nadpolovične večine; prišel je v ožjo volitev s socijalnim demokratom. Ta volitev je bila včeraj. Je-li bil izvoljen ali ne — ni gotovo. Tako ginjeva slava velicij mož.

Drug mož, brez katerega bi Prusija ne bila postala tako velika, Nemčija ne jedina, pa leži mrtev. Umril je imenitni vojskovodja in zmagovalc — general **Moltke** v 91. letu svoje dobe.

arabska beseda, ki pomeni veselje; pa zavoljo tega se mi ni nič boljše godilo.

Farim pripoveduje dalje nekako tako-le: Ako bi hotel vse popisati, kar smo pretrpeli, ne pridem do konca. Le tri dogodke naj omenim in spoznali bode, kako so z nami ravnali.

Neka mlada zamorka, kateri so Arabci moža ubili, je bila uklenjena v dolgo vrsto z dvajsetimi zamorci. V kratkem je imela postati mati, zato je grozno trpela, in ni mogla tako hitro hoditi, kakor drugi. Vsi smo milo prosili zanj, naj jo odvežejo vsaj za nekaj časa. Vendar so se dali Arabci pregovoriti, toda precej ko se je dete rodilo, prignali so jo za nami. Zopet so jo uklenili lačno in žejno, v naročji ubogo dete, ki je stradalo že prvo uro v življenji. Arabec pa je križal mater z bičem po hrbtu in ker ni mogla več hoditi, jej iztrga dete iz rok in je vrže pod bližnje drevo, da je umrlo. Seveda se je tudi mati kmalu zgrudila na tla in ni več vstala. Ubogo dete! še bolj uboga mati! O moj Bog, kako strašna je sužnost!

Bismarck sam je djal, da bi se brez njega Nemčija ne bila zjediniła. Da za takim možem, ki je zmagoval l. 1864, 1866 in 1870, Nemci žalujejo, se umé samo po sebi.

Morilce bolgarskega ministra Belčeva pač poznajo po imenu; ali pobegli so in sedaj ne vedó, kje tiče.

Govori se, da se hoče **Bolgarija** razglasiti kot samostojno, neodvisno od Turčije, ako ta ne spozna kneza Ferdinanda kot postavnega vladarja. Tega vendar ni lahko verjeti, ker Bolgari vedó, da bi si s tem nakopali le novih sitnosti.

Srbi bodo vzeli na posodo 10 milijonov frankov, da oborože še boljše svojo vojsko. Vse govori „mir!“, „mir!“ pa vse se oborožuje!

Francozi so od nekdanj ljudje najbolj verni, pa tudi najbolj neverni. Kakor vsako leto tako so tudi letos zahtevali radikalci, da naj se nič ne dovoli za bogočastje, da naj se država loči od cerkve.

Anglija ima tako lepe prihodke, da je letos precej denarja ostalo. S tem mislijo nadomestiti prihodke, katere je doslej povzročila šolnina; šolnino pa mislijo odpraviti. Kedaj bode to pri nas?

V **Rumuniji** so imeli volitve. Vlada je dobila za-sé veliko večino.

Domače vesti.

(Postavo o dolenjskeje železnici) so presvitli cesar potrdili. Železnica se torej gotovo prične graditi še to leto. Dovršiti se mora do leta 1893. Dne 28. aprila je bilo v Ljubljani posvetovanje o nadrobnem načrtu, kje bodo stali kolodvori itd. Nam Novomeščanom je jako ležeče

Tudi neki star zamorec je omagal. Z rokami na hrbtu zvezanimi so ga postavili k nekemu drevesu in ga ustrelili. Starček pade, toda kmalu se vzdigne iz lastne krvi, pogleda ostro za svojimi morilci, žugajoče stresne glavo in zopet pade in umrje čez dolgo.

Že proti koncu tega potovanja so neko noč tri zamorke ušle. Ilovnata zemlja jih je izdala, sledili so jih in tudi ujeli. Kako grozno in ostudno so jih kaznovali, ni mogoče povedati. Poleg tega so jih pa še vsako noč uklenili v dvoje verige in so jim obesili težke klade na vrat, noge pa so jim stisnili v tramove, da se niso mogle ganiti.

Po dolgem in trudapolnem potu smo vendar prišli blizu mesta El-Obeid. Ob jedni čez polnoč smo šli v mesto, pa čisto brez ropota, da nas niso Turki slišali; ker sicer bi bili zahtevali davek od sužnjev. Zbasali so nas trudne in sestradane v nek kot in ondi so nas opikale velike mravlje.

(Dalje prihodnjič.)

na tem, da spravimo kolodvor kolikor mogoče blizu mesta. Mestni zastop je poslal zaradi tega v Ljubljano gg. župana dr. Poznika in mestnega svetovalca Perkota. Te seje se je vdeležilo obilo poslancev iz raznih občin. Naši mestni poslanci se niso brez vsega upanja vrnili. — Čujemo, da nameravajo Ogri zidati železnico od Karlovca do naše meje. Po tem bi se naša dolenska železnica gotovo ž njo zvezala, Reko imamo potem blizu — železnica pa lepe dohodke!

(Građenje železnice.) Slav. c. kr. okr. glavarstvo novomeško razpošilja županstvu naslednji dopis: Vsled dopisa c. kr. vodstva za gradnjo železnic v Ljubljani dné 20. aprila t. l., št. 208, dajem vedeti, da so se vže pričela dela na polji zarad priprave podrobnega stavbenega načrta dolenskih železnic. Naročam gospodu županu, naj po svojej možnosti podpira dotične gospode pri izvrševanju njenih opravil in naj vpliva pri občinstvu posebej v tem oziru, da ne bi kdo zaznamkov, katere ti gospodje postavijo, odmaknil ali celó popolnoma odstranil. Osebe, katerim je naročeno, pripraviti načrt za železnocestno delo, imajo po predpisih § 42. postave od 18. februarija 1878. l., drž. zak. št. 30, pravico, stopiti na tuja zemljišča ter na njih vršiti tehnična dela. Naj jim torej nihče tega ne brani. Dotični uradniki se bodo varovali, napraviti na polji kako škodo, primorani bodo pa narediti sem ter tje po gozdih kak majhni presek, odsekati kako vejo ali kako deblo, ker drugače ne bi mogli meriti. V takih slučajih se bode posestnikom po zahtevi izplačala po končanem delu primerna odškodnina; pričakuje se pa, da se bodo posestniki, uvaževaje občekoristni smoter dotičnega dela, zdržali, zahtevati več, nego bi bilo pristojno.

(† Umrli) je v Podgradu pri Novem Mestu učitelj g. Jakob Ancelj po dolgi bolezni. Pogreb bil je 28. aprila in sicer za naše razmere jako velik; došlo je osem njegovih tovarišev, več gg. duhovnov, mej temi dva očeta frančiškana, slav. okrajno glavarstvo doposlalo je svojega zastopnika in mnogo domačega občinstva spremilo ga je k zadnjemu počitku. Tovariši zapeli so mu tri žalostinke prav ganljivo. Bodi mu blag spomin!

(Nove orglje) stavi v novomeški frančiškanski cerkvi slavnoznani umetnik v tej stroki g. Goršič iz Ljubljane, ki bodo, kakor nam veččaki zatrjujejo, po svoji tehniki in izpeljavi pravi kras. — Stavbo za orglje pa je prav okusno in umetniško napravil naš domači mizar gosp. Umek, na katerega mnoga umetna dela smejo novomeški obrtniki ponosni biti. O tej stvari se vé, bomo še obširneje poročilo prinesli.

(Za družbo sv. Cirila in Metoda) so vrli gostje Brunerjeve gostilne v kratkem časi zopet nabrali zdatno svoto 8 gld., tedaj v teku

štirih let skupni znesek 123 gld. — Hvala vzglednim rodoljubom! Želimo obilo posnema!cev!

(Občnizbor „Dolenskega pevskega društva“) v Rudolfovem, ki dné 28. aprila ni bil sklepčen, določi se vnovič za torek dné 5. maja majnika t. l. ob osmi uri zvečer v „Narodnem domu“. Na dnevnem redu je, kakor vže naznanjeno, volitev novega predsednika, eventuelno tudi jednega odbornika.

(Ljudsko štetje) je končano ter prinesemo še nekoliko podatkov iz novomeškega okrajnega glavarstva: Glavarstvo obsega 501 krajev, s 9313 hišami in 48.346 prebivalci, ženskega spola jih je 2254 več kakor moškega. Tujcev je 481, tukajšnjih pa je bilo 1935 na tujem. Po starosti so razdeljeni: 10 let starih 593 moškega in 576 ženskega spola, 20 let 377 — 388, 30 let 272 — 329, 40 let 205 — 263, 50 let 239 — 281, 55 let 209 — 227, 60 let 164 — 213, 65 let 138 — 164, 70 let 117 — 105, 75 let 57 — 70, 80 let 37 — 32, 85 let 14 — 6, 86 let 5 — 7, 87 let 8 — 7, 88 let 4 — 4, 89 let 3 — 3, 90 let 1 — 1, 92 let jedna ženska in 94 let jedna ženska. Slepkih je 41, gluhomemih 48, umobolnih 27, kretinov 18.

(Pokončevanje kebrov.) Občina Velika Loka v trebanjskem okraju je te dni sklenila, plačevati za pokončevanje poljedelstvu in sadjarji enako škodljivih kebrov po 30 krajev. od merika teh hroščev. V to svrhu se je dovolilo znesek 225 gold. iz občinske blagajnice. — Ravnanje omenjene občine, kateri je na čelu vrli župan g. Ivan Bukovec, je gotovo hvalevredno in vredno, da se posnema.

(Modro galico ali bakreni vitrijol,) katera je v vodi raztopljena in na trte škropljena, popolnoma zanesljivo sredstvo proti strupeni rosi po trtah, o čem je menda vsled lanske skušnje vsak vinogradec prepričan, bo dobiti tudi letos pri kmetijski podružnici v Novem Mestu in sicer jo bode oddajal trgovec g. Fran Perko. Naročila sprejema tudi podružnični načelnik gosp. R. Dolenc, vodja v Grmu in nje tajnik gosp. O. Skale, c. kr. zdravnik za živino v Novem Mestu. Cena ji bode za nekaj nižja, kakor lani in jo objavimo v prihodnjem listu. — Naj letos nobeden vinogradec ne zamudi, si modre galice v pravem času preskrbeti.

(Udeležencem) slavnosti spomina bitke pri Kustoci, naznanjata osnovalca gg. K. Duler in J. Ovsec, da bode obed veljal 1 gld. za osobo; udeleži se pa lahko slavnosti tudi vsakdo, dasi neče biti pri obedu. Posebno vabita vojaške doslužence iz let: 1848, 1859, 1864, 1866 in 1878, da bi se te slavnosti udeležili. Vsak udeleženec naj se javi zanesljivo do 1. junija t. l., da se bode vedelo število. Slavnost bode 21. ju-

nija, kakor smo zadnjič omenili. Več gospodov se je uže prijavilo.

(Iz Trebnjega) smo dobili od tamošnjih kmetov več dopisov, ki zahtevajo, naj se potegnemo za nje zoper nekatere gospode. Zadnjič smo mislili vsaj jeden tak dopis natisniti, a ni bilo prostora. Sedaj pa upamo, da se je reč polegla, da je torej bolje, da ne budimo starih neprijetnih spominov.

(Gledališka predstava) „Na Osojah“ dné 19. aprila privabila je v dvorano našega „Narodnega doma“ toliko občinstva, da je bila do zadnjega kota napolnjena. Igra nam je znana in smemo trditi, da jo igralci od poklica niso dosti bolje igrali, nego naši diletantje; seveda je bilo k tej dobri izvršbi treba obilo truda in marljivosti. — Vse osebe so bile na svojem prostoru, Marijana nam je predstavljala pravo Osojko v svoji veliki ulogi, Matija, njen svak je kazal ta večer izvrstni glediški razum, žal, da ga ne bomo zopet videli. O poslih Osojke nam je omeniti: Valentin nam je bil povsem zeló všeč v njegovi ulogi, katero je tudi izvrstno rešil; Mreta tudi ni nič zaostajala v svoji, sicer nehvaležni ulogi, gledškemu odseku pa čestitamo na pridobljeni dobri moči; tudi Tilen, Micka in Neža so svojo dolžnost storili. Posebno omeniti pa nam je Ano, katera je kakor vedno, tudi ta večer svojo težavno ulogo z najboljim uspehom rešila. Pozabiti ne smemo ostalih sotrudnikov, kakor Župnika, Šimeneca in jako ljubkega otroka, kateri so pripomogli do sijajnega uspeha. — Gospici Halter in Lang sti na klavirji pred igro in med posameznimi dejanji, nas dovršno in igri primerno zabavali. — Omeniti nam je še krasnih prizorov in dekoracije, katero vse se je igri tako prilegalo, da bolje ni misliti. — Nikakor pa ne smemo prezreti hvaležnosti gosp. profesorju Vrhovcu za požrtovalni trud za vodstvo pri vajah in predstavi.

(Izlet v Mokronog) prirediti društvu „Dolenjski Sokol“ in „dol. pevsko društvo“ binkoštné praznike 17. maja. Pričakovati je obile udeležbe od obeh društev.

(Požarna bramba) v Novem Mestu imela bode v nedeljo dné 3. maja dopoldne ob 9. uri sv. mašo, namesto v ponedeljek sv. Florijana dan. Popoldne pa napravi izlet z godbo v Bršlin.

(V Štangi) pri sv. Antonu bo 10. majnika imel novo mašo g. Josip Vintar, četrtoletnik v Celovškem bogoslovju, doma iz Prečine. Spomlad imamo žalostno, sv. Jurij je minol, pa ni še zelenja nikjer; kukavica kuka prav tužno, mrzlo je kakor po zimi. Ljudje so tu zdravi, toda živina jim boleha marsikje. *Ed. Smihovec, V. C. Beran*

(Podružnica sv. Cirila in Metoda v Litiji) je jako marljiva. Vsako priliko porabijo

tamošnji rodoljubi — vzlasti domoljubne gospé. da naberó novih darov za to prekornostno družbo, Da bi jih posnemale druge podružnice. Gosp. L. Batič pa je poslal družbi 45 gld. kot nabirko pri slavnostnem večeru, prirejenem po slovenskih visokošolcih slovenskim državnim poslancem.

(Posebni vlaki na Trsat) oziroma Reko-Opatijo, odidejo dné 9. maja t. l. iz Maribora, Ljubljane, Trsta in Gorice. V Nazaretu na Trsatu pri Reki, kjer je znamenita Božja pot, bode dné 10., 11. in 12. maja tridnevna velika slavnost, namreč 600 letnica ustanovitve te svete hiše božje. V nedeljo 10. maja bodo mil. škof dr. Posiljevič iz Senja, darovali staroslovensko pontifikalno sv. mašo. — Cena vožnji je iz Ljubljane tja in nazaj samo 3 gld. 50 kr., od Zidanega Mostu 5 gld. — Listki za povrat imajo veljavo do 22. maja. Pri tej priliki si lahko udeleženci ogledajo Reko, Opatijo in Trst.

(V Postojini) je pala soproga tamošnjega trgovca Ditriha v dva metra globok vodnjak na vrtu, katerega so posli pozabili zakriti. Čez jedno uro so jo našli — ali gospa je bila vže mrtva.

(Zgodovina Novega Mesta) se tiska letos v knjigah „Matice Slovenske“, pisana po spretnemu zgodovinarju gosp. prof. J. Vrhovcu. Opozarjamo na to delo vže sedaj naše občinstvo v mestu in okolici.

(V Metliki) je bilo leta 1890. zaklanih in zavžitih: 1 bik; 216 volov; 3 junčki; 72 krav; 158 telic; 326 telet; 37 koz; 18 ovac; 45 jagenčkov; 213 svinj. Skupaj 1089 glav.

(„Pomladni glasi“,) posvečeni slovenski mladini. Uredil in založil Cirilski. Tiskala katoliška tiskarna v Ljubljani. Tako se zove mična 120 strani debela knjižica, koju imamo pred seboj. Vže površni pregled kaže kako je mikavna; ako pa prebereš vsebino, bodeš djál: le mnogo tacih knjig naše ljubej mladini; likala si bode iz nje um in srcé. Pesmica Angeljskemu mladeniču ti začenja knjižico, tej sledi popis življenja tega angeljskega mladeniča sv. Alojzija, od katerega smrti se letos obhaja tristoletnica. Dalje nahajaš povrstoma sedem pesmic in šest povestic — za pesmico vselej povest h koncu trije ljubki dramatični prizori: „Alojzijeve slavnosti!“ „Volk“ in v „Rim“. Sezite po tej knjigi, razveselite z njo svoje drage male, stariši in sploh prijatelji mladine. Cena samo 30 kr. za 120 strani berila je tako mala, da redko kedaj pri kacej slovenskej knjigi. Tudi jezik je sploh čist in lahko umljiv. Še enkrat knjigo toplo priporočamo.

(„Domovina“) zval se bode nov politično-gospodarski list, kateri bode pričel izhajati začetkom maja t. l. v Celji. Izdatelj in urednik mu bode Dragotin Hribar, tiskar v Celji. Prihajal

bode dvakrat na mesec in stal do konca tega leta le jeden gold. Prva številka izide prvo soboto meseca maja. Naročnina naj se pošilja pod naslovom: Dragotin Hribar v Celji.

(Šmarnice.) „Marijina visoka pesem“ posebno opozorujemo. Sestavil jih je g. Andrej Kalan. Knjiga je izšla v zalogi „Katoliške bukvarne“ v Ljubljani. Te „Šmarnice“, v katerih gospod pisatelj poljudno v lepej besedi razlaga pesem „Magnificat“ se smejo prištevati pač med najboljše slovenske Šmarnice. Knjiga stane v „Katoliškej bukvarni“ v pol usnju 90 kr., v usnju 1 gld., z zlato obrezo 1 gld. 20 kr. Po pošti 5 kr. več.

(Toaletta.) nova učna metoda o prirojanju oblaci za dame, imenuje se jako pripravna knjižica, katera je namenjena za samopouk in za podlago pri šolskem pouku. Spisal jo je krojaški mojster Mat. Kunc v Ljubljani. Knjižica ima 6 tabel, 40 izvirnih vzorcev in merilno tabelo. To knjigo jako priporočamo našemu ženstvu, katero se bavi z izdelovanjem ženskih oblaci. — Slovenci v istini lahko z veseljem pozdravljamo to strokovno knjigo, posebno ker pri nas manjka še mnogo, mnogo strokovnih knjig v pouk našim obrtnikom. — Knjiga stane 3 gld. ter je cena, ako pomislimo veliki trud pisatelja in stroške, dokaj primerna.

Razne vesti.

* (Nesreča v Rimu.) 23. aprila zjutraj ob 7. uri razletela se je smodnišnica v obliži Rima. Blizu te smodnišnice, v kateri je bilo nakopičenega smodnika 260 tisoč kilogramov, se nahaja tudi poljedelska šola za dečke. Po vsem Rimu je na tisoče oken pobitih in zidovje je razpokano na mnogih hišah Vatikan je zelo pretreslo. V treh sobah, kjer navadno stanujejo sv. Oče, sti ostali celi samo dve okni, v zasobni knjižnici je mnogo dragocenosti poškodovanih — pač britka za starčka v Vatikanu papeža Leona XIII. Cerkev sv. Petra je primeroma malo poškodovana. — Ljubljanski škof so bili pri tej nezgodi v veliki nevarnosti. Maševali so ravno pri velikem altaru, kar se vsuje iz oken toliko stekla na altar, da niso mogli dalje maševati, morali so iti k stranskemu altaru, kako lahko bi jih bila ranila kaka steklena drobnjav. Vendar Bog jih je obvaroval. — Polje in vrtovi okoli ponesrečenega kraja so pogreznoli do 10 metrov na globoko; drevje je oropano cvetú in listja, veje in debela so ogljena postala. Kmetiskih hiš na en kilometer daleč na okoli tega nesrečnega kraja ne stoji niti jedna več, razdejane so tako, da jih nobena sila ne more bolj razdrobiti. Kjer je bila smodnišnica, je le globoka jama. Grozna podoba opustošenja ima isti obraz, kakor ga je napravil potres v Casamiccoli; vse leži na kupu zmedeno. Med tramovi, deskami, porušnim zidovjem se vidi: pohišna oprava, obleka, ogrinjala, razdrobljene čepine od ogleadal in druge steklovine. Ubogi kmetje sedé obupni na razvalinah svojega imetja. — Ranjenih je vsled razpoka okolo dve sto. Mrtva sta doslej naznanjena dva. neki vojaški asistent in neka kmetica, ki je travo žela na

polju, kjer jo je zadela opeka na glavo, da je bila precej mrtva; v mestu Rimu je veliko oseb lahko ranjenih. — Vinorejska šola je prav blizu tega ponesrečenega založišča, v njej prebiva okoli sto gojencev pod vodstvom menihov; čudno je, da tu ni nobenega zadela smrtne nesreča. Bilo jih je mnogo vže na polju; puh jih je pometal po tleh, a razven par lahko ranjenih so vsi čvrsti in zdravi. — Škoda v Rimu se ne dá popisati; znaša veliko milijonov. Nobena hiša ni menda ostala nepoškodovana. Najbitkejša pa je, da je razpok pokončal tudi mnogo dragocenih umotvorov: tako n. pr. so pobita vsa malana okna v cerkvi sv. Pavla, ki so bila vredna pol milijona frankov. V prodajalnici bratov Bocconi je strla nezgoda debele dragocene šipe in zavese za njimi v vrednosti 10 tisoč frankov. — Največe čudo pa je, da se vojaku, kateri je bil na straži pri smodnišnici, ni nič zlega zgodilo, le puh ga je daleč proč vrge. — Po vsem Rimu je bil nepopisljiv strah še drugi dan — paúra, paúra! — strah, strah! ta glas se je čul od vseh strani. Bilo je nekakov sodnji dan. — Kaj je vzrok tej nesreči, se ne ve. Ugiblje mnogo. Ne vem pa, koliko jih je, ki bi premislili, da se nič ne zgodi brez volje božje — in da ravno Rim je šibe božje prav posebno vreden.

* (Stekel volk.) 18. aprila priklatil se je stekel volk v vasi tik mesta Černovice v Bukovini. Popala je ta zver 35 oseb, kakor je dosedaj znano, med temi jih je 17 nevarno poškodovanih po obrazu, vratu, jednej osebi odtrgal je nos. Celo v vojašnico se je priklatil, ker je popal necega dragonca, med poškodovanimi je tudi profesor univerze dr. J. Strobl. Pobil je tega volka nek mož, katerega je volk preje ogrizel, z gnojnimi vilami. Poškodovane osebe so v bolnišnici v Černovicah, 17 pa so jih poslali v Bukarešt, kjer se bodo zdravili po Pasterjevem načinu, kateri je znašel neko cepljenje zoper stekleni strup.

* (Združene države v severnej Ameriki) neizrečeno hitro napredujejo. Pred 10 leti je pokazala ljudska štetev 50 milijonov ljudi — sedaj jih je vže čez 62 milijonov. Najbolj rase pač po evropejcih, ki se tje izseljujejo, koliko mož je dala vže Ameriki sama naša mala dežela!

* (Od sv. Roka.) Letos je bila prav huda zima v naših krajih; marsikateremu bo še za naprej v spominu ostala, — posebno pa nekemu tukajšnjemu sleparju. Ta se je pred nekaterimi dnevi priplazil v našo mirno vas v C. blizu Št. Vida, da bi se bil pri svoji zvesti truden od hoje svoje noge nekoliko ogrel. Ker pa ta ubogi revež ni premislil, da naše varčne Slovence posebno pazijo na svoje hčerke, se mu je tudi tako pripetilo, da je bil prisiljen izplaziti se v gorko peč, da bi ga ne bil opazil hišni varuh, morda tudi kaznoval. Ker pa nobena reč ni tako skrita, da bi ne bila očita, je opazila starka, katera sicer slabo sliši pa vendar dobro vidi, čevlje, katere je revež pred pečo pustil, ter v sili ni zamogel skriti. Ker so jej bili posebno neznani poleg pa še slabi, je hitro obsodila ž njimi v straniše. Lahko si mislite, kako je čutil slepar v peči z velikim strahom to nezgodo. Moral je kratko pot, nekoliko čez eno uro daljšo storiti. Tako sleparji, opozarjam vas, ne podajte se v take nevarnosti, da bi se tresli, kakor ta pred kubinskimi burkljami.

* (Prebivalstvo Avstro-Ogerske.) Po zadnjem ljudskem popisovanju je v naši polovici cesarstva 23,835.261, na Ogerskem pa 17,449.705 — skupaj 41,284.966 prebivalcev.

Smešnica.

(Hvaležnost.) Ubog dijak je zapustil gimnazijo, ter se preselil v drugo mesto. Par dni po odhodu dobi njegov prijatelj dopisnico: Prijatelj, nisem imel časa zahvaliti se pri g. doktorju J. za hrano, katero mi je dajal. Pojdi k njemu, pa se mu zahvali v mojem imenu, da ne bode zabavljal!

(Kaj je po ceni?) — Gospod je hvalil v gostilnici, kako velik zrezek daje nekov gostilničar za 15 krajcarjev. To je po ceni je dejal. — Gostilničar pravi: Bom pa jaz povedal kaj je po ceni. Juha, meso s tremi prikuhami, pečenko s salato, kruh, pol litra vina in črna kava za 30 krajcarjev. — Ješ, ješ, kje pa? se začudi gospod. — Nikjer ali to je po ceni! odgovori gostilničar.

Dolenjci!

Nova posojilnica in hranilnica odprla se bo v nedeljo 3. dan majnika tega leta v Žužemberškem Gradu, ter se bo v njej poslovalo vsako nedeljo od 8. do 9. ure dopoldne in vsak vtorek od 1. do 2. ure popoldne.

Ta posojilnica potrjena je od slavnega c. k. okrožnega sodišča v Novem Mestu z imenom „Posojilnica v Žužemberku, registrovana zadruga z neomejeno zavezo“. Denar jemlje se v hranitev od vsacega po 4 in pol na leto, torej daje se več kakor pri vsaki hranilnici v Ljubljani. Res, da svojo gotovino izposodite lahko dražje, ali od hranilnice dobite jo lahko vsak čas nazaj, ne da bi trebalo terjati in tožariti kakor dolžnike navadno.

Posojuje se poštenjakom, ki vstopijo v društvo po 6 od sto na dolžna pisma in le pri večjih zneskih z intabulacijo na zemljišča, vselej pa s prav malimi troški, ker zasnovalci tega društva ne iščejo nikakega dobička ampak hoté se združenimi močmi pomagati siromasnemu našemu kraju.

Na posodo mogo dobivati samo tisti, ki spadajo pod sodni okraj Žužemberški in pa stanovniki iz teh-le občin: Krka sodnega okraja Zatiškega, Sela in Dobrnič okraja Trebanjskega, Toplice in Prečina okraja Novomeškega.

Natančneje poizvé se lahko v posojilnični pisarnici vsako nedeljo od 8. do 9. dopoldne in vsak vtorek, ter za zdaj tudi vsak smajni dan od 1. do 2. ure popoldne, pojasnila pa bodo dajali tudi oni zaupni možje, ki so se v vsakem večjem kraju zato naprosili in pisмено pooblastili.

V Žužemberku početkom meseca maja 1891. Posojilnica v Žužemberku, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Listnica uredništva.

Gosp. Joh. Pl. v Črnomlju. Verjamemo, da ima Vaš dopis najboljši namen, kedo bi raje dosegel to, kar želite, kakor ravno mi; vendar Vašega lista ne moremo natisniti. Vzrok je, ker pri nas nimamo protestantov. Kaj pa dela eden gospod v Ljubljani, na tem ni veliko ležeče. Tudi bi Vašega dobrega sveta gotovo ne ubogali.

Loterijske srečke.

Trst	18. aprila	8	55	1	66	39
Gradec	25. „	16	69	18	43	62

Uspesca za vsako delo na gruntu in tudi za oskrbovanje pri živini, išče nek kmetovalec. Kje pové vredništvo „Dol. Novic“. (96—1)

Zobozdravnik A. PAICHEL

ordiniral bode od 5. maja t. l. nekaj dni v Novem Mestu v gostilni „pri Solucu“.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da imam na prodaj vsake vrste ure, batrije, elemente in drat za hišne telegrafe, zadnje postavljam po nizki ceni.

Marko Žugelj.

(95—)

urar v Metliki šteč. 204.

Kunc Avgust, trgovec v Črnomlju

sprejme takoj

poštenega učenca,

za svojo trgovino z mešanim blagom. [103-1]

Petnajst obhajilnih pesem

za mešan zbor zložil Ig. Hladnik.

Drugi natis. Cena 50 kr., po pošti 53 kr.

Prodaja „Kat. bukvarna“ v Ljubljani, čast brat Norbert Gregl v Nazaretu (Štajersko) in J. Krajec v Novem Mestu.

Te pesmi so posebno pripravne za petje pri procesiji o presv. Rešnjem Telesu. (97)

Gostilničar

na račun se sprejme. Več se poizve pri Frideriku Schwarz-u v Novem Mestu. (78—3)

Na prodaj ali v najem

se daje hiša pri okrajni cesti z dvema sobama, dvema kleti in nekaj zemljišča. Več se izvé pri lastnici Katarina Lavrič, Trebelno št. 29. (80—3)

Hiša se da v najem,

stoječa pri cesarski cesti v Metliki št. 139. Ima tri sobe, jedno kuhinjo v prvem nadstropji; v pritličji je prodajalnica z vso pripravo, dve kleti. Pogoji se zvedó pri gospodu Franu Gabrijanu v Metliki. (87—2)

20 hektol. dobre slivovke

po 58 gld. hektol. proda Franc Prijatelj v Tržišči p. Mokronog.

Posebni vlaki na TRSAT, oziroma Reko-Opatijo (Abbazia),

odidejo dne 9. maja 1891 iz Maribora, Ljubljane, Trsta in Gorice povodom velikanske tridnevne svečanosti 10., 11. in 12. maja t. l. šeststoletnega ustanovitvenja svete hiše v Nazaretu na Trsatu pri Reki. Vozne cene iz vseh teh in vmes ležečih postaj so jako znižane, ko prej še nikoli. Vlaki odhajajo n. pr. sledeče:

iz Maribora	ob 7:40 dop.	cena tje in nazaj II. razred	gld. 10-95, III. razred	gld. 7-25
" Celja	" 9:48	" " " " " " " "	" 8-45, " " " "	" 5-60
" Zid. Mosta	" 10:30	" " " " " " " "	" 7-50, " " " "	" 5-—
" Ljubljane	" 12:05 pop.	" " " " " " " "	" 5-25, " " " "	" 3-50
" Trsta	" 1:45	" " " " " " " "	" 5-25, " " " "	" 3-50
" Gorice	" 9:22 dop.	" " " " " " " "	" 5-80, " " " "	" 3-85
" Sempetra	" 3:40 pop.	" " " " " " " "	" 2-35, " " " "	" 1-55

V nedeljo dne 10. maja dopoldne darovala se bo pontifikalna sv. maša v staroslovenskem jeziku od Nj. vzvišen. mil. gosp. dr. Posiloviča iz Senja (Zengg).

Povratna vožnja do 22. maja t. l. z dvakratnim izstopom dovoljena. V nedeljo dne 10. maja zvečer peljejo pa še posebni vlaki nazaj. Za obiskovalce Trsta je cena iz Sempetra v Trst in nazaj za II. razred gld. 2-60, III. razred gld. 1-75 tudi znižana, enako tako iz Reke v Opatijo s posebnim parobrodom.

Podrobneje se poizvé pri odboru in pri mnogih župnijskih, občinskih in poštah uradih, kjer se tudi vozni listki dobivajo, katere si je prej proskrbeti. V dan odhoda se sprejem nikomur zagotoviti ne more.

Podporniki za razpečevanja vozni listkov se radovoljno sprejmo in v mnogobrojno vdeležbo uljudno vabi

Odbor za potovanje v Ljubljani,
Marijin trg št. 1 (pri JOS. PAULIN-u).

Vozni listki, program itd. so nadalje na razpolago v prodajalnicah: v Mariboru pri g. M. Berdajs-u, Dvorne ulice št. 1, v Celji pri g. Dragotinu Hribar-ju, Graška cesta št. 1, v Trstu pri g. K. Pirelli-ju, Via Arsenale št. 2, v Kranji pri g. M. Marenčič-u, v Kamniku pri M. Podrekar-ju, v Škofji Loki pri g. M. Juvan-u itd. (102)

V najem se dá prodajalnica,

v kateri je sedaj trgovina z mešaním blagom, loterija in zaloga s tobakom. K prodajalnici spada: strauski prostor, dve sobi za stanovanje, klet, drvarnica in vrt. Oddati je od 1. oktobra t. l. naprej. — Več se poizvé pri grajščinskem oskrbnístvu v Mokronogu.

 Oddajo se takoj

tri sobe, klet in drvarnica

v Novem Mestu hiš. št. 157.

Več se izvé ravno tam. (93—2)

Hiša pri okrajni cesti

med Lašičami in Ribnico, obstoječa z dvema sobama, dvema spalnicama, dveh obokanih kleti, poleg tega je tudi skedenj, hlev, svinjak in ena njiva. Vse je v dobrem stanu. Plačilni pogoji so jako ugodni. Več se poizvé pri

Jožef Poljancu

(48—5)

Prapreče šteč. 9 pošta L. šče.

Zbirka nemških knjig in dober klavir

je naprodaj, kje pové vred. „Dol. Novic“. (90—2)

 Za majnik.

„Dvajset Marijinih Pesem“

za mešan zbor zložil Ignacij Hladnik.

 Cena 60 kr., po pošti 63 kr.

Prodaja: „Katol. bukvarna“ v Ljubljani, brat Norbert Gregl v Nazaretu, Dol. Stajersko, Janez Krajec v Novem Mestu.

Mlin se dá v najem

na več let, ima 5 tečajev, je v dobrem stanu na Radulji, občina Trebelska.

(98—1)

Anton Zupančič. Štrauberg.

V mojo prodajalno sprejemem takoj

 učenca,

kteri je 13—15 let star, vsaj ljudsko šolo dovršil govori slovensko in nemško ter je lepega vedenja.

Franc Gustin,

(88—2)

trgovina z železnino, norimberškim in speceríjskim blagom v Metliki.

Proda se lepa hiša,

v jedno nadstropje, zidana leta 1887., v Šmarjeti kake dve minute od farne cerkve, obsega tri sobe, kuhinjo, hrambo, lep mostovš, dve obokani kleti, okolo hiše lep vrt za zelišča in tudi nekaj drevja zasajenega na lepem solnčnem kraju, pripravno za kakega duhovnika ali uradnika v pokoji. Več o tem pove

Franjo Poljanc,

(91—2)

pošta Šmarjeta.

Ravno izišlo:

„ŠMARNICE“

Marijina visoka pesem ali magnifikat,

sostavil

Andrej Kalan, duhoven,

z dovoljenjem preč. knezoškofíjstva ljubljanskega.

(100)

V LJUBLJANI 1891.

Založila „Katoliška Bukvarna“.

Cena polusnje 90 kr., usnje 1 gld., zlato obrezo 1 gld. 20 kr., po pošti 5 kr. več.